

Розподіл числа занять (64 години самостійної роботи під керівництвом викладача в комп'ютерному класі на частини (розділи) умовний і може мінятися під час практичної роботи студентів із засвоєнням змісту практикуму. Основний метод організації навчальних занять – програмоване навчання на діяльній основі відробітку кожного нового елементу знань з системою репродуктивних і творчих завдань із засвоєння навчального матеріалу (тобто організовується безпосередня активна практична діяльність із засвоєння знань на різних рівнях).

Висновки. Удосконалення системи підготовки майбутніх вчителів до використання інформаційних технологій може бути реалізоване через мотивоване включення студентів у розробку проектів. На сучасному етапі такий підхід є альтернативним шляхом, який дозволить комплексно подолати недоліки традиційного навчання і мати додаткові переваги, серед яких можна назвати:

- 1) соціальну спрямованість проектної діяльності, що дозволяє реалізовувати проекти, що змінюють вигляд освіти й школи;
- 2) реальне включення студентів не тільки в осмислення свого майбутнього професійного оточення, але й у перетворення його;
- 3) можливість вирішення проблем і реалізації ідей, особистісно-значущих для вчителів;
- 4) одержання реальних результатів своєї праці, їхнє впровадження в життєдіяльність школи та свою власну;
- 5) поступове освоєння технології особистісного проектування самоосвіти, професійної діяльності, вирішення життєво важливих завдань.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. Кулюткин Ю. Н. *Творческое мышление в профессиональной деятельности учителя* / Ю. Н. Кулюткин // *Вопр. психологии.* – 1995. – № 2. – С. 21-30.
2. Сергеева Т. А. *Моделирование с помощью компьютеров при изучении химии* / Т. А. Сергеева, О. С. Зайцев // *Химия в школе.* – 1996. – № 2. – С. 45-48.
3. Джалалуддин А. К. *Применение компьютеров для целей непрерывного образования* / А. К. Джалалуддин. // *Перспективы: вопросы образования.* – 1998. – № 2. – С. 72-88.
4. Джонс Э. *Библиотека пользователя MicrosoftOfficeProfessional* / Э. Джонс, Д. Саммон. – К. : *Диалектика*, 2001. – 720 с.
5. Острейковский В. А. *Информатика, теория и практика.* – М. : «ДМК-Пресс», 2008. - 601с.
6. Игошен В. И. *Математическая логика и теория алгоритмов.* – СПб: БХВ-Петербург, 2007. - 453с.
7. Васильков Ю. В. *Компьютерные технологии вычислений в математическом моделировании* / Ю. В. Васильков, Н. Н. Василькова. – М. : КУДИЦ-ОБРАЗ, 2005. - 256с.
8. Шелест В. *Программирование : учебный курс.* - М. : *Омега-Л.*, 2010. - 585с.

Andreev D.Y.

IMPROVEMENT IN TRAINING TEACHERS TO USE OF INFORMATION TECHNOLOGY.

Theoretical generalizations of information technologies are exposed in the article. Basic support is done on practical preparation of future teachers with the use of information technologies.

УДК 111.852:378.015.31:7

Андрущенко Т.І.

ПРОБЛЕМА ЦІЛІСНОСТІ ВИХОВАННЯ: ЕСТЕТИЧНЕ ПІДҐРУНТЯ

В статті обговорюються питання необхідності неперервного естетичного виховання студентів в процесі їх навчання та оволодіння професією педагога. Розглядаються особливості естетичного виховання, просвітлення, творчості як формуючої духовної основи в підготовці студентів різних спеціальностей педагогічного вузу.

Природно, що естетичне виховання, як і будь-яке виховання, це процес, який триває протягом всього життя людини. Вже саме визначення естетики, як науки, що вивчає становлення чуттєвої культури людини, наголошує на такому процесі, акцентує на необхідності його цілісності і бажаній неперервності.

Природні відчуття людини лише за певних умов можуть сформуватися у естетичні почуття, лише індивідуально через форми і організацію предметно - людського світу. Тільки через практичну діяльність, в процесі засвоєння індивідом соціального досвіду, зафіксованого в культурі, олюднюються його первинні біологічні потреби і здатності, формуючись поступово, в тому числі, і у структуру естетичної свідомості.

Безкорисний характер естетичної реакції, визначає сферу духовної свободи людини, а отже, елітарність царини естетичного, її художньо – образний, інтелектуальний статус. Саме естетичне здатне зберегти цілість сутнісних сил людини - її розуму, волі, почуттів. Тому естетичне виховання стає наскрізним у загальному виховному процесі. Коли мова заходить про виховання, завжди передбачається бажана мета, засоби педагогічної дії. Метою естетичного виховання, як і метою суспільного розвитку є людина, що розкрила в собі повноту сутнісних сил. Така людина відчуває внутрішню органічну причетність до універсалу. Вона на шляху до свого самопізнання долає відчуження до світу і до власної істинної сутності, відчуваючи себе універсальною, а тому вільною істотою.

Мету естетичного виховання не можна відділити від інших процесів формування особистості, воно є обов'язковою складовою духовного багатства індивіда.

В широкому значенні естетичне виховання розуміють як якісну зміну рівня естетичної культури об'єкту виховання, подолання протиріччя у невідповідності між рівнем естетичної культури людства і оволодінні цим естетичним досвідом окремою особистістю в кожному конкретному періоді її життєдіяльності. Складність естетичного виховання полягає в тому, що воно є

аспектом багатьох інших видів виховання, його важко вирізнити. Одночасно воно структурується на художнє виховання, естетичне просвітництво, художню освіту тощо. В процесі естетичного виховання формується орієнтація особистості в світі естетичних цінностей, розвивається здатність до естетичного сприйняття і переживання, формується естетичний смак, ідеал, здатність до творчості за законами краси.

Таким чином, естетичне виховання має дві основні функції: формування естетико – ціннісної орієнтації особистості та розвиток її естетико – творчих потенцій. Саме вони забезпечують особливий статус та зв'язок естетичного виховання з іншими видами виховної діяльності.

Естетичне виховання розвиває всі духовні здатності людини, необхідні в різних галузях діяльності. Так, захоплення А.Енштейна грою на скрипці лише сприяло, за його висловом, науковим відкриттям: «справжня наука і справжня музика вимагають однорідного процесу мислення». Доречно пригадати і Шекспіра:

Тот, у кого нет музики в душе,
Кого не тронут сладкие созвучья,
Способен на грабеж, измену, хитрость.
Темны, как ночь, души его движенья
И чувства все угрюмы...

Отже, естетичне виховання засобами мистецтва не зводиться лише до художнього виховання, воно передбачає вплив на естетичні аспекти трудової діяльності, побуту, міжособистісного спілкування, естетичної організації середовища, тощо.

Чому, попри потужні формуючі потенції естетичного, мистецтва вони не є такими ефективними у реальному житті? Насамперед через:

1. Відсутність розвиненої культури індивіда, що є початком і умовою інтелектуальної діяльності.
2. Відсутність цілісної системи формування естетичного досвіду особистості, що зумовлено споживацьким характером культури.

Розвиток небайдужості до світу відбувається через творення предметів небайдужості в образах власного індивідуального переживання. Шляхи формування таких образів лежать через прищеплення культури: відбір творів мистецтва, системність спілкування з мистецтвом. У світовій педагогіці сформувалося значна кількість систем естетичного виховання.

Найбільш ефективною системою естетичного виховання, духовно-формуючого впливу є система, що поєднує: 1-оволодіння знаннями у галузі техніки художнього формування та художнього конструювання; 2-здобуття знань історії мистецтва; 3-розвиток художнього почуття, уміння насолоджуватися красою.

Такою є система японського виховання, що відіграє велику роль у розвитку інтелектуального потенціалу японської нації і базується на вихованні колористичної культури. Вона зумовлена національною традицією і вимогами сучасного виробництва, які потребують розвиненої особистості. В японському виробництві діє кольорова система «Іроритай» На її основі Інститут кольорознавства розробив систему 240 кольорів, обов'язкових для знання школярами Уже до сьомого класу вони оволодівають цим навиком, вчать формувати красиві кольорові співвідношення, бачити красу явищ, виконувати творчо-конструюючі завдання на уроках «милування». У I-IX кл. уроки образотворчого мистецтва і праці – 2 год. на тиждень, а у X-XII кл. – 6 уроків на тиждень. Основна мета художнього виховання – формування мислення людини через розвиток асоціативних форм мисленнєвої діяльності, що сприяє більш швидкому і ґрунтовному опануванню нових знань у галузі техніки і точних наук.

Співпереживаюче відношення говорить про вищий рівень почуттів – всезагальний, але зберігає індивідуальну неповторність переживання, зумовлену здатністю реагувати залежно від розвитку пам'яті, уяви, фантазії, асоціативних здібностей мислення. Важлива також суспільна атмосфера – система сімейного, шкільного, студентського виховання.

Естетика є найбільш ефективною теорією виховання, оскільки вона базується на свободі творчої взаємодії суб'єкта з предметом зацікавлення.

У такому спілкуванні особистість почувається вільною, адже ніякої практичної мети не переслідує, лише перебуває у духовній взаємодії з небайдужим для себе предметом і отримує від цього задоволення. Це задоволення і є основною метою, а таке спілкування є духовним процесом, оскільки якості предмета спілкування (художнього твору, явищ природи) стають частиною внутрішнього духовного світу, викликають піднесеність почуттів, органічно формують внутрішні духовні структури непомітно для самої особистості.

Для того, щоб гармонійні явища зацікавили суб'єкта, його внутрішні структури повинні відповідно формуватися також згідно з законами гармонії, міри, симетрії, доцільності, які, в свою чергу лежать в основі естетичних явищ і формуються у «вільній грі естетичною видимістю». В цьому об'єктивному процесі формування духовних структур особистості утворюється гармонійна взаємодія почуттів, уяви, фантазії, розсудку, образної пам'яті, асоціативного мислення.

Сучасна наука твердить, що людський розум постійно перебуває у стані творення образів реальності, що входять у нашу свідомість не як фізична реальність, а як символічний світ. Мозок постійно перебуває у стані формування ідей – творить з матеріалу чуттєвих вражень та попередніх знань і уявлень специфічну людську реальність – ідеальні образи реальності поряд з фізичною реальністю природного світу як такого.

Таким чином, виразні форми дійсності є джерелом формування символічних образів реальності. Процесом творення духовних феноменів – духовної реальності як істинного джерела людської життєвості. Це логічні образи науки, що символічною мовою знаків виражають знання об'єктивних законів дійсності. Це творення чуттєвих образів-символів – художніх образів мистецтва.

Якщо в радянській країні важливість естетичного виховання на загальній декларувалася, держава не була зацікавлена у високому рівні естетичного розвитку особистості, що відкривав шлях до особистої свободи, хоча і широко застосовувала вплив мистецтва на формування міфологізованої свідомості.

Нині, коли ми будемо національну демократичну державу, умови і роль естетичного виховання поступово змінюються. Естетичне виховання - це найдемократичніший спосіб духовного розвитку, оскільки передбачає вільний вибір і ненав'язливий дидактизм.

В нашому університеті значне місце в організації процесу естетичного виховання та освіти належить кафедрі етики та естетики. В цьому навчальному році викладачі кафедри етики та естетики викладають свої профільні дисципліни майже на всіх факультетах університету. Готуються нові методичні розробки та пропозиції для введення цих курсів в Інституті математики, Інституті дистанційного навчання, Інституті перепідготовки та підвищення кваліфікації. Також, ще не розведені окремо етика та естетика як дві повноцінні дисципліни – на денній формі навчання: в Інституті корекційної педагогіки та психології, Інституті інформатики, Інституті педагогіки і психології (за виключенням спеціальності «здоров'я людини») Інституті соціології, психології та управління; - на заочній формі навчання: в Інституті корекційної педагогіки та психології, Інституті інформатики, Інституті соціології, психології та управління. Одночасно, на прохання дирекцій деяких інститутів. Ми читаємо ряд спецкурсів: «Етика бізнесу» (Інститут соціології, психології та управління), «Етика та професійна етика» (Інститут фізичного виховання і спорту), «Етика науковця», «Етико-естетична традиція в українській педагогічній науці» (Інститут філософської освіти).

Останній спецкурс є, на нашу думку, дуже перспективним, оскільки дає змогу детальніше ознайомитися з особливостями та історією становлення вітчизняної педагогічної науки в цій галузі, відкрити студентам нові імена українських учених, українських наукових шкіл, в тому числі і у нашому вузі, простежити тяглість традицій, що були започатковані ще в університеті св. Володимира. Хорошим прикладом фахової спрямованості є курс «Етика та професійна етика», в якому обсяг аудиторних годин (14 год. лекц. та 14 год. сем.) дають змогу розглянути і спортивну етику, в основі якої лежить принцип «чесної гри» і на якому наголошують Олімпійські хартії.

Аналізуючи специфіку викладання етики та естетики в інститутах НПУ ім. Драгоманова, дозволяє конкретно продемонструвати дієву присутність естетичного та етичного підґрунтя в освітньо-виховному процесі та висловити деякі пропозиції.

Так, в ІФОН для спеціальностей філософія-психологія, філософія-суспільствознавство, філософія-релігієзнавство, де естетика вивчається поглиблено, доречно було б змінити форму підсумкового контролю із заліку на екзамен. Запропонувати на вибір студентів ІФОН спеціалізації філософія і релігієзнавство в наступному навчальному році новий спецкурс «Етичні та естетичні проблеми в сучасних езотеричних вченнях». Студентам культурологам 3-го курсу ІФОНу в процесі вивчення предмету «Методика організації екскурсій» було б корисно запланувати підготовку віртуальних екскурсій за заданою темою, апробацію текстів власних екскурсій серед молодших студентів, ліцеїстів тощо.

Аспекти естетичного виховання виразно простежуються під час роботи викладачів нашої кафедри в Інституті політики і права, де конкретно мова йде про естетику мовлення, естетику діалогу, підготовку ділових паперів та ін.

Про психологічний напрям розвитку естетики йдеться в Інституті соціальної роботи та управління, де практично на семінарах проводяться обговорення дотичних до психології праць О.Ранка, (психоаналіз) А.Маслоу (естетична проблематика).

Особливої концентрації на питаннях естетичного виховання потребують студенти Інституту розвитку дитини. Вони висловлюють побажання одержувати більше практичного матеріалу, необхідного в майбутній роботі, залюбки виконують вправи на розвиток творчих здібностей.

Із студентами природничо-географічної освіти та екології обговорюються проблеми біоетики (для спеціальностей екологія, хімія, біологія), елементи корпоративної етики (для спеціальності економіка), проблеми етики міжнародного спілкування (для спеціальності туризм). Бажано було б запропонувати Інституту природничо-географічної освіти та екології курс «Екологічна етика», адже ЮНЕСКО у своїх офіційних документах звертає особливу увагу на етичне виховання в галузі природничих наук, а Україна стала ініціатором створення екологічної конституції Землі.

Зайве говорити про близькість інструментарію та механізмів впливу в процесі естетичного виховання студентів Інституту філології чи Інституту мистецтв.

Великий поштовх у справі естетичного виховання та просвіти дає культурологічна практика, започаткована в університеті цього року серед студентів молодших курсів всіх інститутів. Знайомство з музеями, театрами, культурно-історичними пам'ятками столиці, творчою діяльністю видатних осіб має неоціненне значення для формування структури естетичної свідомості студентів, що в основному приїхали з периферії, сприятиме розкриттю їх творчого потенціалу незалежно від вибору професійної спеціалізації.

А це і є не лише черговою ланкою цілісного виховного процесу, а й зрештою основним завданням естетичного виховання.

Нині поділ суспільства на «еліту» і «маси» здійснюється не лише в залежності від майнових, біологічних, ін. чинників, але й на духовній підставі: рівня володіння культурою спілкування з художніми цінностями людства.

Л.Виготський стверджував, що «художнє виховання дає не пізнання і не стільки навички, скільки саме тон життя, або правильніше сказати, тло життєдіяльності. Переконавання, які ми можемо прищепити в школі через знання, тільки тоді вкорінюються у дитячу психіку, коли ці переконання закріплені емоційно.». І це ми повинні пояснити майбутнім педагогам.

Отже естетичне не просто один із чинників формування духовності особистості. Це вихідна і завершальна ланка, адже небадужість до світу – основа пізнавальних потреб та підстава їх розвитку. Одночасно, естетичне – це цілісність формування здібностей інтелекту та почуттів, творчих умінь та чуттєво-ціннісного відношення до світу.

Андріяшина Н.В.

РОБОТА ШКІЛЬНОГО ПСИХОЛОГА З БАТЬКАМИ УЧНІВ

Розвиток України, як молодій державі, потребує гармонійної, самодостатньої, повноцінно розвиненої особистості, функціонування якої збільшить можливості і сприятиме зростанню країни. Саме поняття розвитку особистості є складним і дуже багатограним, яке включає такі компоненти як фізичний розвиток, психічний, емоційно-вольовий, інтелектуальний, соціальний, мотиваційний, що нерозривно пов'язані між собою і складають єдність.

Відповідальність за розвиток дитини, традиційним чином, покладена на батьків, систему освіти та саму особистість.

Батьки прагнуть, щоб їх дитина була найкращою, успішною в справах, а її розвиток був максимальним, щоб вона була самостійною, могла досягати поставлених цілей, була незалежною, впевненою, комунікабельною тощо. Проте, більшість батьків не